

SLOVENŠČINA

Skripta za interno uporabo

(3. letnik)

SREDNJEŠOLSKO STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

SREDNJEŠOLSKO POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

Gradivo pripravila: Jožica Žolgar, prof.

September, 2020

Kazalo

BESEDNE VRSTE	2
PRISLOV	3
PREDLOG	3
VEZNIK	5
ČLENEK	5
MEDMET	5
SPOROČANJE	7
SESTAVA BESEDIL	9
POVED IN STAVEK	10
ZVEZA STAVKOV	13
Priredna zveza stavkov	13
Podredna zveza stavkov	15
PISANJE SKUPAJ, NARAZEN IN Z VEZAJEM	19
BESEDILNE VRSTE	19
POROČILO in NOVICA	19
REPORTAŽA	20
URADNO POTRDILO	21
URADNO POOBLASTILO	22
URADNA IZJAVA	23
VIRI IN LITERATURA:	27

BESEDNE VRSTE

Besedna vrsta je skupina besed s točno določenimi značilnostmi in enako skladenjsko vlogo. Besede se delijo na posamezne besedne vrste glede na njihove pomenske lastnosti in glede na njihove tipične vloge v stavku. V slovenskem jeziku poznamo 8 besednih vrst. Te pa so lahko pregibne ali nepregibne.

Nepregibne:

Pregibne:

- samostalniška beseda (žaba)
- pridevniška beseda (možganski)
- glagol (storimo)
- prislov (vnaprej)
- predlog (v)
- veznik (če)
- medmet (brr)
- členek (vsaj)

Pregibnim besedam se oblika spreminja, nepregibne pa imajo nespremenljivo obliko. Pregibne besede so sestavljene iz dveh delov: osnove in končnice. Osnova, ki je nosilka predmetnega pomena, se s pregibanjem ne spreminja, končnica, nosilka slovničnega pomena, pa se spreminja.

Vrste pregibanj: samostalniška beseda se sklanja (deklinacija), pridevniška beseda se sklanja in stopnjuje, glagol pa se sprega (konjugacija). Delno se pregiba tudi prislov, a le tisti prislovi, ki označujejo lastnost (lepo, lepše, najlepše; lepo, prelepo).

Oblikoslovne kategorije besed, ki se pregibajo:

- **spol** (moški – maskulinum, ženski – femininum, srednji – neutrum)
- **sklon** (slovenščina pozna šest sklonov: im., rod., daj., tož., ms., or.)
- **število** (ednina – singular, dvojina – dual, množina – plural)

PRISLOV

V stavku je lahko: prislovno določilo ali povedkovo določilo ali pa prilastek. To je besedna vrsta po kateri se sprašujemo KJE, KAM, OD KOD, KDAJ, ZAKAJ, ČEMU, KAKO, KOLIKO, ...

Poznamo:

- KRAJEVNI (kje, kod, kam)
- ČASOVNI (kdaj)
- VZROČNOSTNI (zakaj, kljub čemu)
- LASTNOSTNI (kako, koliko, kolikokrat, kolikič, glede na kaj)

Stopnjujemo lahko prislove, ki izražajo NAČIN in KOLIČINO (visoko, višje, najvišje)

PREDLOG

Predlog ali prepozicija je beseda za izražanje razmerja med neenakovrednimi besedami ali besednimi zvezami.

Predlogi, ki se vežejo na določen sklon:

- ROD.: brez, do, iz, od, z/s, za
- DAJ.: h/k(KG-h) , proti, kljub
- TOŽ.: čez, skozi, zoper, po
- TOŽ. IN MEST.: na, ob, v
- TOŽ. IN OR.: med, nad, pod, pred, za

- MEST.: o, pri, po

- OR.: z/s

VEZNIK

Vezniki so nepregibne besedne vrste, ki izražajo razmerje med enakovrednimi besedami ali stavki ali pa razmerje med neenakovrednimi stavki zložene povedi. Veznike med stavki imenujemo STAVČNI, med besedami pa NESTAVČNI.

npr.: pa, toda, in, ali, če, ki, ko, ker, da, ter, čeprav, dasi, ako, četudi

ČLENEK

So nepregibne besedne vrste, niso stavčni členi. Po njih se ne moremo vprašati, lahko jih samo nadomestimo s stavkom.

Npr.: SPET dežuje. Dežuje, prej nekaj časa ni.

To so: spet, tudi, seveda, samo, menda, še, že, celo

MEDMET

Medmeti (INTERJEKCIJE) so besede stavki - PASTAVKI. Izražajo človekovo razpoloženje, posnemajo naravne glasove, ipd.

Razpoloženjski medmeti izražajo začudenje, ravnodušje, nejevoljo, veselje,... Ker so pastavki, je za njimi glasovni premor, v pisavi pa vejica. Iz nekaterih razpoloženjskih medmetov se izpeljujejo glagoli (jav - javkati).

Posnemovalni medmeti posnemajo glasove človeka, živali, naprav, ... Pogosto so iz njih izpeljani glagoli. Ob glagolih oglašanja pa se medmet sprevrže v povedkovnik (Puška je rekla BUM).

VAJA

V spodnjih povedih poiščite slovnične besedne vrste in jih vpišite v preglednico.

Seveda omenjene plesne figure ni na urniku že na začetku tečaja, saj zahteva veliko znanja.

Predlog: _____

Veznik: _____

Členek: _____

Če nas bo kdo vprašal, ali hrana vpliva na naše zdravje, bomo vsi seveda pritrdili.

Predlog: _____

Veznik: _____

Členek: _____

SPOROČANJE

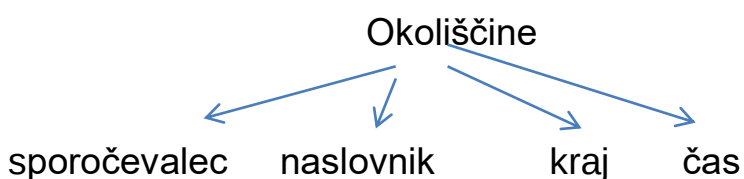
Sporočanje je zavestno DEJANJE sporočevalca; sporočevalec tvori besedilo z namenji besednega jezika v slušnem ali vidnem prenosniku (govori ali piše.)

Dejavniki sporočanja:

- okoliščine,
- namen,
- tema,
- jezik,
- prenosnik,
- besedilo.

1. Okoliščine:

Oseba, ki sporoča je sporočevalec oz. tvorec besedila. Sporočanje je vedno nekomu namenjeno in sicer naslovniku. Ko sporočamo, pazimo tudi na kraj in čas sporočanja. Doma govorimo drugače kot v šoli in na pokopališču. Ko govorimo o sporočevalcu in naslovniku ter o kraju in času sporočanja, govorimo o okoliščinah sporočanja.

2. Namen:

Sporočevalec sporoča z natanko določenim namenom/ ciljem, ker hoče pri naslovniku nekaj doseči. Namene lahko združimo v tri skupine:

- želja, da bi naslovnik vedel to kar vemo mi

- želja, da bi naslovnik o čem sodil tako, kot sodimo mi
- želja, da bi naslovnik storil določeno dejanje

Sporočevalec lahko izraža svoj namen na različne načine:

- lahko ga izrazi z glagolom ali s samostalnikom oz. pridevnikom iz tega glagola,

lahko pa tudi z nekaterimi slovničnimi ali glasovnimi prvinami NEPOSREDNI

Načini izražanja sporočevalčevega namena

- včasih ga izrazimo tudi posredno, tako da uporabimo jezikovne prvine, ki jih

naslovnik ne pričakuje, in ga zato nekako zapeljejo. Če je naslovnik takšnega načina vaje, mu pravo razumevanje ne povzroča težav.

3. Tema:

Sporočevalec naslovniku pripoveduje o čem, ga vabi na kaj, mu kaj obljublja, torej mu ubeseduje prvine predmetnosti, zato ima vsako besedilo temo in vsebino. Tema je to, o čemer govorimo ali pišemo, vsebina pa je to, kar o tem povemo.

4. Jezik:

Ljudje izražamo svoje misli o čem, svoje doživljanje česa, svoje prepričanje o čem..z besedami, ki jih po določenih pravilih vežemo oz. skladamo v besedilu. Besedila tvorimo z BESEDNIM JEZIKOM, ki ga pogosto spremljajo mimika, drža telesa, fotografije, preglednice,... Za uspešno sporazumevanje je potrebno obvladovanje jezika. Jezik delimo na besedni in nebesedni.

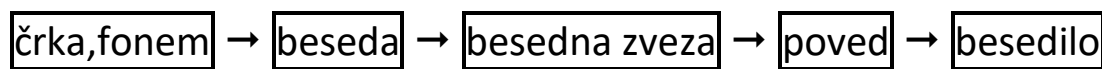
5. Prenosnik:

Prvine besednega jezika – besede izgovarjamo ali zapisujemo, po zvočnem valovanju se prenašajo do ušesa ali očesa, zato pravimo, da je zvok slušni, svetloba pa vidni prenosnik.

6. Besedilo:

Je izdelek, ki nastaja pri sporočanju. Besedilo je zadnji od šestih dejavnikov sporočanja.

SESTAVA BESEDIL

Dejavniki sporočanja: okoliščine, sporočevalčev namen, zunanja predmetnost, besedni jezik besedila, prenosnik.

Okoliščinska sestava besedila: komu je namenjeno, kdo ga tvori, kdaj ga tvori, kje je objavljeno.

Naklonska sestava besedila: s kakšnim namenom je bilo tvorjeno. Kako je namen izražen (posredno/neposredno).

Predmetnopolomska sestava: tema, vsebina, kako razvija temo.

Besedno slovnična sestava: oblika, povezanost, razvrstitev besed in stavkov ...

Tvarna sestava besedila: vidni / slušni prenosnik.

Slovnična sestava povedi

- Enostavčna poved, večstavčna poved.
- Vsako besedilo je sestavljeno iz povedi, ki so med seboj povezane pomensko, slovnično, aktualnostno.

- Enopovedno ali večpovedno besedilo.

POVED IN STAVEK

POVED je zaokrožena množica pomensko in oblikovno povezanih besed, ki imajo pomen in nastanek v določenih okoliščinah.

Vrste stavkov glede na prisotnost stavčnih členov:

- **Dvodelni stavki** – osebek in povedek.
- **Enodelni stavki**:
 - Glagolski enodelni stavki – v njih le povedek.
 - Neglagolski enodelni stavki – v njih ni osebne glagolske oblike; *pastavki* – neglagolski enodelni stavki, v katerih je zvalnik, členek, medmet.
- **Poved** je množica pomensko in oblikovno povezanih besed, ki nekaj pomeni in je nastala v določenih okoliščinah. Je najmanjša enota besedila, ki je lahko že sama besedilo.
- **Stavek** je zveza besed okrog osebne glagolske oblike. Je iz stavčnih členov:
 - **Povedek**:
 - Gol: glagol v osebni glagolski obliki. Npr. so prispeli.
 - Zložen: poleg osebne glagolske oblike ima še eno polnopomensko besedo. Npr. je upodobil gole. → povedkov prilastek (podatek o tem, v kakšnem stanju je bil kdo v trenutku dejanja).
Bili so goli. → biti je vez, v vlogi povedkovega določila je polnopomenska beseda.
 - **Osebek**:

- Gol: ena polnopomenska beseda. Npr. kljunaši.
- Zložen: iz več polnopomenskih besed. Npr. Michael Archer.
- Besede, ki dopolnjujejo jedro, **so prilastki (levi, desni)**. V jedru je vedno samostalniška beseda, v določilu pa je lahko samostalniška ali pridevniška beseda.

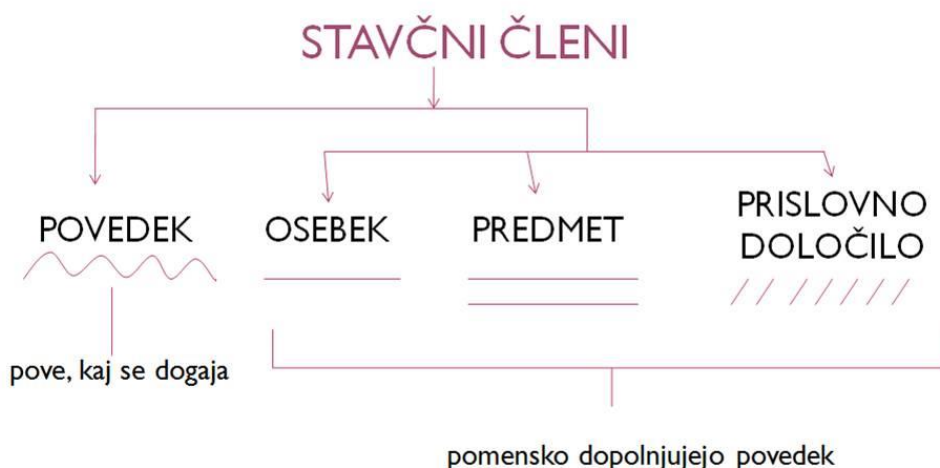
○ **Predmet:**

- Lahko je gol ali zložen.
- Povedek predmetu določa sklon → vezava.

○ **Prislovno določilo:**

- Časa, kraja, načina, vzroka.
- Goli ali zloženi.
- Povedek na obliko prislovnega določila ne vpliva → primik.

Stavek → sestoji iz stavčnih členov.

VAJA

1. Podčrtaj vse stavčne člene!

Po naši domovini je raztresenih veliko gradov.

Blizu letališča stoji grad Strmol.

Za grajsko stavbo se dviga Dvorjanski hrib.

2. Izpiši stavčne člene:

Zemlja na vrtu poka zaradi dežja.

- Povedek:
- Osebek:
- Prislovno določilo vzroka:

3. Podčrtaj osebke.

Mojca in Andrej sta potovala po Savinjski dolini.

Preplašeni muc se ni znašel.

Nad polji in gozdovi se vlačijo jesenske megle.

Luka je padel v lužo.

4. Določite stavčne člene in jih ustrezno podčrtajte.

Zaradi pomanjkanja vode so turisti zapuščali jadransko obalo.

Zmanjkalo nam je sladkorja.

Moja sestra in Sanja hodita na Osnovno šolo Ivana Cankarja.

Včeraj zvečer se je naš mucek zvito pritihotapil na toplo peč.

Kmalu bo prišel do obrežja deroče reke.

Po pouku se bo Igor učil nemščino.

ZVEZA STAVKOV

Večstavčne ali zložene povedi so iz zvez stavkov, tj. iz najmanj dveh stavkov. Pravimo, da so stavki v večstavčni povedi dveh vrst: osnovni in dopolnjevalni.

Dopolnjevalni stavek dopolnjuje celotni osnovni stavek ali pa le njegov del. Dopolnjevalni stavek, ki dopolnjuje celotni osnovni stavek, je z osnovnim stavkom v enakovrednem razmerju – poved je torej iz enakih delov.

Razmerje med stavki v zvezi stavkov je enakovredno/priredno ali neenakovredno/podredno.

Povedim iz enakovrednih stavkov pravimo priredno zložene, iz neenakovrednih stavkov pa podredno zložene.

Poznamo tudi zveze s pastavkom. Take zveze niso ne priredne ne podredne, temveč so soledne. Pastavek ločimo od drugega dela zveze z vejico.

Priredna zveza stavkov:

- Vezalno priredje
- Stopnjevalno priredje

- Ločno priredje
- Protivno priredje
- Posledično priredje
- Pojasnjevalno priredje
- Sklepalno priredje

Vezalno priredje: (IN, PA, TER) o njem govorimo, kadar dopolnjevalni stavek dopolnjuje osnovni stavek s podatkom o sočasnem dogodku ali o dogodku, ki sledi. Sočasnost in zaporednost sta v priredno zloženih povedih izraženi z vezniki *in, pa, ter*. Lahko pa se pojavljata tudi brezvezje – *asindenton* in mnogovezje – *polisidenton*. Sicer se pojavljata tudi v drugih priredjih, vendar sta najpogostejša ravno v vezalnem priredju.

Stopnjevalno priredje: (NE LE, NE SAMO, TEMVEČ TUDI, AMPAK TUDI) je podobno vezalnemu, saj dopolnjevalni stavek izraža sočasni ali zaporedni dogodek, hkrati pa poudarja še njegovo izrazitost oz. nepričakovanost. (*Ana je obesila perilo in pomila posodo. – Ana ni le obesila perila, temveč je tudi pomola posodo.*) Vsebuje dvodelne veznike za izražanje večje/manjše stopnje nenavadnosti: *ne samo/ne le – temveč tudi/ampak tudi, ne – ne, niti – niti*

Ločno priredje: (ALI- ALI, BODISI- BODISI) je takrat, ko dopolnjevalni stavek dopolnjuje osnovni stavek z izbirno možnostjo. Izbiro izražamo z dvodelnim veznikom: *ali – ali, bodisi – bodisi*, vendar je v osnovnem stavku lahko izpuščen (*Pomagaj mi ali pa me ne moti pri delu.*)

Protislovno priredje: (AMPAK, TODA, TEMVEČ, MARVEČ, VENDAR) o njem govorimo, kadar dopolnjevalni stavek izraža neskladnost oz. nasprotje osnovnega stavka (*Pripovedoval je zanimivo, vendar ga nekateri niso poslušali.*) neskladnost/nasprotje izražamo v priredno zloženih povedih z vezniki *ampak, toda, temveč, marveč, vendar, pa, ali, a*.

Posledično priredje: (ZATO) o njem govorimo, če je v dopolnjevalnem stavku izražena posledica dejanja, stanja ... iz osnovnega stavka. Posledica je izražena z veznikom *zato*.

Pojasnjevalno priredje: (SAJ, KAJTI, NAMREČ) o njem govorimo, kadar je trditev osnovnega stavka dopolnjena z logičnim pojasnilom oz. dokazom (*Te copate so moje, saj na njih piše moje ime.*). Pojasnilo izražamo z vezniki *saj, kajti, namreč, in sicer*.

Sklepalno priredje: (TOREJ) o njem govorimo, kadar dopolnjevalni stavek lahko dopolnjuje osnovni stavek tudi s sklepom, izpeljanim iz ugotovitve/trditve v osnovnem stavku. (*Otrok se je vrnil domov, torej se ni izgubil.*) Sklep je navadno izražen z veznikom *torej* (in njegovimi izpeljankami – *zatorej, potemtakem*).

Podredna zveza stavkov:

- **Odvisniki, ki dopolnjujejo povedek glavnega stavka:**
 - Prislovno določilni odvisniki; povedek glavnega stavka dopolnjujejo s podatkom o okoliščinah dejanja, stanja ... s krajem, časom, načinom, vzrokom, namenom, pogojem, dopuščanjem.
 - **Krajevni odvisnik**
 - **Časovni odvisnik**
 - **Načinovni odvisnik**
 - **Vzročni odvisnik** (vprašalnica zakaj).
 - **Namerni odvisnik** (vprašalnica s katerim namenom).
 - **Pogojni odvisnik** (vprašalnica pod katerim pogojem, v katerem primeru).
 - **Dopustni odvisnik** (vprašalnica kljub čemu; npr. čeprav, četudi).
 - **Osebkov odvisnik** (vprašalnica kdo ali kaj).

- **Predmetni odvisnik** (vprašalnice za predmet).
Če smo v dvomu, kateri je, stavek preoblikujemo.

- **Odvisniki, ki dopolnjujejo del stavčnega člena:**

- **Prilastkov odvisnik** (kakšen/kateri/čigav/koliko + samostalniška beseda v glavnem stavku). Lahko nastopa tudi v sredini glavnega stavka.

Ker so odvisniki razširjeni stavčni členi*, jih imenujemo po stavčnih členih, ki jih nadomeščajo.

* Primeri (spreminjanje stavčnih členov v odvisnike):

Zaradi neznanja je dobila slabo oceno pri matematiki.

////////////////

p. d. vzr.

Ker ni znala, je dobila slabo oceno pri matematiki.

////////////////

vzr. odv.

Ob zvonjenju je profesor vstopil v razred.

////////////////

p. d. čas.

Ko je zvonilo, je profesor vstopil v razred.

////////////////

čas. odv.

Zapuščene živali potrebujejo našo pomoč.

.....

pril.

Živali, **ki so zapuščene**, potrebujejo našo pomoč.

.....

pril. odv.

1. OSEBKOV ODVISNIK da, naj, ali, če, kdo, kakšen, kje
2. PREDMETNI ODVISNIK kdor, kar
3. PRILASTKOV ODVISNIK...kakšen, kateri, ki, čigar, katerega, kolikor
4. PRISLOVNODOLOČILNI ODVISNIK :
 - ČASOVNI ko- kdaj?
 - KRAJEVNI kamor – kje?
 - NAČINOVNI kot bi – na kakšen način?
 - VZROČNI ker – zakaj?
 - NAMERNI da bi – s kakšno namero?
 - POGOJNI če – pod katerim pogojem?
 - DOPUSTNI čeprav – kljub čemu?

VAJA

1. Enostavčni povedi poveži v:

Zbolel je. Preselil se je.

- a) _____ . (vezalno razmerje)
b) _____ . (ločno razmerje)

2. Zloženo poved pretvori v enostavčno, tako da napraviš iz odvisnika stavčni člen.

- a) Ker je bil fant dober srčen, ga je to drago stalo.

_____ .

- b) Preden zaspim, rad kaj preberem.

_____ .

- c) Luna je nebesno telo, ki je nam najbližje.

_____ .

3. Ustrezno dokončaj povedi.

Knjigo mi prinesi _____. (ločno razmerje)

Jaka je prestrašeno poslušal _____. (pred. odvisnik)

Nihče me ni pozdravil _____. (stopnjevalno razmerje)

Ne dajaj pripomb _____. (časovni odvisnik)

4.V povedih podčrtajte glavni stavek in določite vrsto odvisnika.

Povabila sem te, da ti pokažem svojo najnovejšo zbirko znamk.

Besedilo, ki ga beremo, je napisal Fran Levstik.

Ker je deževalo, so vozniki vozili previdno.

Napovedali so, da pridejo na sestanek.

PISANJE SKUPAJ, NARAZEN IN Z VEZAJEM

Pri tvorjenkah, nastalih iz podredno zložene skladijske podlage, vse sestavine pišemo skupaj (npr. pismonoša, petminuten).

Pri tistih iz priredno zložene skladijske podlage pa sestavine pišemo z vezajem (npr. slovensko-ameriški, črno-bel), vezaj pa veže tudi tvorjenke, katerih prva sestavina je številka ali samostojna črka (npr. 9- odstotni, C- vitamin).

Več besed, med katere lahko vrnemo drugo besedo, pišemo narazen (npr. na (velik) kup, po (stari) navadi).

BESEDILNE VRSTE

POROČILO in NOVIČA

Spadata med publicistična besedila. Obe besedili sta pripovedni, sporočevalec v njih seznanja naslovnike (širše občinstvo – bralce, poslušalce, gledalce) s tem, da se je zgodil neki dogodek, kje, kdaj in zakaj ter kdo je pri tem sodeloval. Taka oblika je značilna za NOVIČO. Če pa je predstavljen še potek dogodka, gre za POROČILO.

Obe besedili sta pripovedni in objektivni.

Najprej je po navadi predstavljen rezultat dogodka (že v naslovu), šele nato njegov potek. Besedili po navadi nimata uvoda in zaključka.

(novica)

KUNC ŠESTI

Kitzbuehel, 26. januarja – V današnjem slalomu za Svetovni pokal je zmagal Avstrijec Strassl pred Švicarjem Russlijem in Italijanom Roccom. Naš reprezentant Mitja Kunc je zasedel šesto mesto, Košir je bil 23., drugi naši smučarji pa se niso uvrstili v finalno vožnjo. Rezultati v semaforju.

(poročilo)

BENEDEJČIČ POTOPILO MURO

Murska Sobota, 11. novembra – Pred približno 2000 gledalci so igralci Kopra ugnali Muro z 2:0.

V precej gosti megli na Fazaneriji so se bolje znašli Koprčani, saj je Benedejčič že v 5. minuti prvič premagal vratarja gostiteljev po predložitvi Derganca. V prvem polčasu so igralci Mure še poskušali doseči zadetek: Dominko je dvakrat, v 11. in 35. minuti zadel vratnico. V drugem polčasu pa so Koprčani silovito pritisnili in v 85. minuti je Benedejčič po samostojnem prodoru prek sredine igrišča še drugič zatresel mrežo vratarja gostiteljev.

(B. F)

REPORTAŽA

Tudi to je pripovedno publicistično besedilo, namenjeno širši javnosti (npr. bralcem časopisov, revij, radijskim poslušalcem in TV gledalcem).

Reportaža sestoji iz uvoda (kjer je nakazan problem), zapleta (z navajanjem pogovorov, podatkov) in razpleta (z nakazano rešitvijo problema).

V primerjavi s poročilom/novico je besedilo izrazito subjektivno obarvano (predvsem v izboru besed ipd. Sicer pa sporočevalec dogodkov ne komentira, mpak skuša ustrezen komentar z navajanjem dejstev, poglobitve ipd. vzbuditi pri bralcu.

Zunanja oblika (časopisne) reportaže: več je naslovja (nadslov, naslov, podnaslovi, vmesni naslovi, sinopsis/povzetek v uvodnem odstavku); besedilu so večkrat dodane fotografije. Jezik ni tako klišejski kot pri drugih publicističnih besedilih, ampak skuša biti izviran, približuje se leposlovju.

Nekaj vprašanj:

- a) novica in poročilo
- kako se razlikujeta?
- sta objektivni ali subjektivni besedili?
- kje je predstavljen rezultat dogodka; ima tako besedilo tudi uvodni in zaključni del?

URADNO POTRDILO

To je obvestilo, v katerem navajam, da sem kaj prejel ali da se je kaj zgodilo oz. da je kdo kaj opravljal (ali pa ni), npr. zdravniško potrdilo, potrdilo o šolanju ipd.

Vsebovati mora: podatke o ustanovi, ki potrdilo izdaja (če gre za posameznika, pa o posamezniku), podatke o osebi, kateri je namenjeno (roj. podatki – kraj in datum), in o namenu potrdila; konča se s nujno z l.r. podpisom, zgoraj desno je treba nujno navesti kraj in datum, v samem besedilu pa seveda navesti datum dogodka (npr.: Da je tega in tega dne ...).

Primer:

Jezikovna šola Glossa

Maribor, 3. 11. 1999

Jamnikova 4

2000 Maribor

POTRDILO

Potrjujemo, da je Milica Antončič, rojena 20.3. 1952 v Mariboru, dne 3. 7. 1999 na naši šoli opravila izpit iz angleškega jezika in dobila skupno oceno prav dobro (4). Po mnenju komisije kandidatka aktivno obvlada angleški jezik.

URADNO POOBLASTILO

V njem se sporočevalec strinja, da namesto njega nekdo drug opravi kako (uradno) dejavnost – npr. dvig denarja na banki ipd.

Vsebovati mora: podatke o pooblastitelju (rojstni podatki) in pooblaščenцу (rojstni podatki), za kaj se ga pooblašča in *do kdaj oz. ali se ga pooblašča trajno*. Spet je važna navedba *datuma veljavnosti pooblastila* (npr.: Od 1. 10. 2001 ...).

Resničnost podatkov potrdimo z l.r. podpisom. Pooblastilo mora podpisati tudi pooblaščenec, na podlagi predloženega osebnega dokumenta (npr. osebne izkaznice) obeh (pooblaščenca in pooblastitelja) pa ga overi uradna oseba (notar), v pričo katere se morata oba podpisati.

Primer:

Marija Zarnik

Urhova 11

4290 Tržič

Tržič, 30. 8. 2000

POOBLASTILO

Pooblaščam svojo sestro Cirilo Mihelič, rojeno 22. 3. 1958, da v času od 1. 9. 2000 do 31. 8. 2001 ureja vse zadeve v zvezi s šolanjem mojega sina Jožeta Zarnika na Srednji elektro šoli v Kranju. Ker bova z možem službeno odsotna, bo sin pri njej tudi stanoval.

Podpis pooblaščenca: Marija Zarnik

Cirila Mihelič

URADNA IZJAVA

V njem zagotavljam, da so sporočeni podatki resnični; pogosto je del kakega drugega uradnega besedila.

Vsebovati mora: podatke o osebi, ki nekaj izjavlja (roj. pod.), in podatke, ki jih ta oseba potrjuje; spet je važna *navedba kraja in datuma besedila*.

Sporočevalec resničnost izjave potrjuje z l.r. podpisom.

Primer:

Franc Perkar

Štihova 5

1000 Ljubljana

Ljubljana, 30. 11. 2000

IZJAVA

Podpisani Franc Perkar, rojen 30. 1. 1957, s stalnim prebivališčem na Štihovi 5 v Ljubljani izjavljam, da nisem lastnik parcele 3o/3 v k. o. Borovnica, temveč je to moj svak Peter Žlampe.

Franc Perkar

VAJA

Preberite besedilo.

Nedelja, 26. december 2004

Sejem v litijski osnovni šoli

Litija — Pretekli teden so imeli v Osnovni šoli Gradec tradicionalni božično-novoletni sejem. Številni starši so kupovali izdelke, ki so jih izdelali učenci in učitelji razredne in predmetne stopnje, učenci na podružničnih šolah in tudi starši otrok. Namen prireditve je bilo zbiranje denarja za družine, ki same ne zmorejo plačati šolskih dejavnosti.

B. R.

1. Odgovorite na vprašanja.

- Kje so imeli pretekli teden sejem? _____
- Kdo je kupoval izdelke? _____
- V kakšen namen so zbirali denar? _____
- Kakšne izdelke so izdelali? _____
- Kdo je izdelke izdeloval? _____

2. Obkrožite.

Časopisni članek je:

- a) Obvestilo
- b) Novica
- c) Vabilo
- d) Voščilo

Časopisni članek je izšel v :

- a) Delu, 12.12. 2004
- b) Nedelu, 26. 12. 2004
- c) V Večeru, 25. 11. 2004
- d) Po Sloveniji, 26. 12. 2004

Članek govori o:

- a) Učenju učencev.
- b) Sejmu v šoli.
- c) Prenovi šole.
- d) Jaslicah in okraskih.

Dopolnite potrdilo.

(ime in priimek)

rojen-a _____, dijak-inja _____ letnika

(vrsta in ime izobraževalnega programa)

je v času od _____ do _____ sodeloval-a v projektu

IKT in obravnava učnega sklopa besedilnih vrst 2. letnika v sodelovanju štirih šol.

Številka potrdila _____

V _____, dne _____

(podpis odgovorne osebe)

Dopolnite pooblastilo.

(ime in priimek, naslov)

(kraj in datum)

Pooblastilo

Pooblaščam _____ roj. _____,
stanujočega _____,

da v mojem imenu dvigne letno spričevalo.

(podpis pooblaščenca)

(lastnoročni podpis)

VIRI IN LITERATURA

1. Dostopno na: http://www.dijaski.net/slovenscina/snov-zapiski-slovnica.html?r=slo_sns_sporocanje_01.pdf (21. 2. 2013).
2. Dostopno na: http://www.dijaski.net/slovenscina/snov-zapiski-slovnica.html?r=slo_sns_besedila_05_sestava.doc (21. 2. 2013).
3. Dostopno na: http://www.dijaski.net/slovenscina/snov-zapiski-slovnica.html?r=slo_sns_3_letnik_02.doc (23. 2. 2013).
4. Dostopno na: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Podredje> (23. 2. 2013).
5. Dostopno na: http://www.fsp.uni-lj.si/DOUPONA/s&m/vaje1_2sem_vejica.pdf (23. 2. 2013).
6. Toporišič, J.: Slovenska slovnica. Maribor: Obzorja, 1976.